

άδειος

άδειος, -εια, -ειο, επίθ. [<μυν. άδειάζω], άδειος. **1.** που έχει ελεύθερο χρόνο, ελεύθερο καιρό, που είναι εύκαιρος: «αν είσαι άδειος, βάλε κι εσύ ένα χεράκι να τελειώσω τη δουλειά || δεν είναι ποτέ άδειος αυτός ο άνθρωπος, γιατί όλο και με κάτι καταπιάνεται». **2.** που δεν είναι καπαρωμένος, κατειλημμένος από κάποιον άλλον, που είναι ελεύθερος για χρήση: «το ταξί κατέβαινε άδειο || η θέση ήταν άδεια, γι' αυτό και κάθισα». **3.** (για διαμερίσματα, σπίτια ή άλλους χώρους) που δεν είναι νοικιασμένο, που είναι ξενοίκιαστο: «έχω ένα άδειο διαμέρισμα, αν ενδιαφέρεσαι να νοικιάσεις σπίτι». **4.** το ουδ. στον πλ. ως ουσ. **τα άδεια**, (ενν. μπουκάλια, ιδίως μπίρας, που έχουμε καταναλώσει το περιεχόμενό τους): «έφερες πίσω τ' άδεια για να μη σου τα χρεώσω;». Συνών. κενά. Επίσης ως άδεια αναφέρονται και τα πιάτα, τα ποτήρια ή τα μπουκάλια, που έχουμε καταναλώσει το περιεχόμενό τους σε κάποια ταβέρνα, λαϊκό εστιατόριο ή λαϊκό κέντρο διασκέδασης: «γκαρσόν, σε παρακαλώ, έλα και μάζεψε τ' άδεια». (Ακολουθούν 27 φρ.)·

- άδεια ζωή, βλ. λ. ζωή·
- άδεια λόγια, βλ. λ. λόγος·
- άδειο βλέμμα, βλ. λ. βλέμμα·
- άδειο κεφάλι, βλ. λ. κεφάλι·
- άδειο σπίτι, βλ. λ. σπίτι·
- άδειος άνθρωπος, βλ. λ. [άνθρωπος](#)·
- άλλο θόρυβο κάνει ένας ντενεκές γεμάτος κι άλλο θόρυβο κάνει ένας ντενεκές άδειος, βλ. λ. [ντενεκές](#)·
- γεμίζω τις άδειες μου ώρες ή γεμίζω τις άδειες ώρες μου, βλ. λ. [ώρα](#)·
- γυρίζω μ' άδεια τα χέρια ή γυρίζω μ' άδεια χέρια, βλ. λ. [χέρι](#)·
- είμαι μ' άδεια τσέπη, βλ. λ. [τσέπη](#)·
- είμαι μ' άδειο ντεπόζιτο, βλ. λ. [ντεπόζιτο](#)·
- είμαι μ' άδειο πορτοφόλι, βλ. λ. [πορτοφόλι](#)·
- είναι άδεια τ' αμπάρια, βλ. λ. [αμπάρι](#)·
- έρχομαι μ' άδεια τα χέρια ή έρχομαι μ' άδεια χέρια, βλ. λ. [χέρι](#)·
- έφυγε μ' άδεια τα χέρια ή έφυγε μ' άδεια χέρια, βλ. λ. [χέρι](#)·
- έχει άδεια τσέπη, βλ. λ. [τσέπη](#)·
- έχει άδειο πορτοφόλι, βλ. λ. [πορτοφόλι](#)·
- έχω άδεια τ' αμπάρια, βλ. λ. [αμπάρι](#)·
- μ' άδεια τσέπη, βλ. λ. [τσέπη](#)·
- μ' άδειο πορτοφόλι, βλ. λ. [πορτοφόλι](#)·
- μένω μ' άδεια τσέπη, βλ. λ. [τσέπη](#)·

- μένω μ' άδειο ντεπόζιτο, βλ. λ. [ντεπόζιτο](#).
- μένω μ' άδειο πορτοφόλι, βλ. λ. [πορτοφόλι](#).
- μιλώ μπροστά σ' άδεια καθίσματα, βλ. λ. [κάθισμα](#).
- πηγαίνω μ' άδεια τα χέρια ή πηγαίνω μ' άδεια χέρια, βλ. λ. [χέρι](#).
- ρίχνω άδεια (ενν. για να πιάσω γεμάτα), μιλώ δήθεν με αφέλεια, μιλώ παραπλανητικά ή παραπειστικά για να καταλάβω αν μπορώ να αποσπάσω από το συνομιλητή μου λόγια, μυστικό ή υπόσχεση, ή για να καταλάβω σε τι ψυχική ή ψυχολογική κατάσταση βρίσκεται: «μια ώρα του έριχνα άδεια, αλλά δεν μπόρεσα να καταφέρω τίποτα».
- ρίχνω άδεια και πάνω γεμάτα, λέγεται όταν πετυχαίνω στην παραπάνω προσπάθεια: «είναι μάνα στο να ρίχνει άδεια και να πιάνει γεμάτα». Πρβλ. *μου ρίχνεις άδεια για γεμάτα και μου ξηγιέσαι πάντα σκάρτα*. (Λαϊκό τραγούδι). Σε αυτή και στην παραπάνω περίπτωση, γίνεται αναφορά στα δίχτυα του ψαρά, που τα ρίχνει στη θάλασσα για να πιάσει ψάρια.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας